

Религиозната борба бѣ обхванала съ още по-голямъ жаръ цѣла Македония. Кой не знае за великитѣ борци за народни права, паметнитѣ братя Димитъръ и Константинъ Миладинови; сборника отъ пѣсни, които тѣ поднесоха народу, възпламеняваха сърдцето, възвеличаваха миналото народно съ своитѣ дѣла, до като най-послѣ на жертвеника, прѣдъ народния олтаръ, погинаха поради злокоби гръцки.

Тържеството на побѣдата въ тая велика народна борба настана; и на 28 февруарий 1870 год. царски ферманъ възвѣсти независимостъта на българската църква — учрѣденъ бѣ български екзархатъ въ Цариградъ, срѣдище на българския всенароденъ оплотъ за велика прослава на духа и живота. На прѣстола на нѣкогашнитѣ български патриарси въ Търново и Охридъ седна вече въ Цариградъ блажемопаметниятъ Антимъ I. Велика радостъ настана по цѣлия ширъ на земята ни, народътъ се готвѣше вече да привѣтствува народни архипастири въ своята срѣда. Въ Търново, Срѣдецъ, Охридъ ликуваше народътъ, благославяше часа на оживотворението на народнитѣ ни мечти. Съзерцаваше той въ добитата църковна независимостъ величието на историческото минало, което му завѣщаваше и прѣдричаше светли бжднини — свобода на цѣлата българска земя.

Паметъта на отечеството ми възкрѣсва въ тоя часъ и азъ виждамъ най-жизнорадостния день въ живота ми. Прѣдъ единъ обзоръ отъ 30 години чувствувамъ се развълнуванъ, когато си спомнявамъ великата епоха на народния възторгъ, единение, неизгладима любовъ къмъ татковината. Азъ виждамъ образа на моята стара майка. Спомнявамъ си часа, когато тя за ржката ме отведе въ столния храмъ на св. Кли-